14-ma'ruza. Magistrlik dissertatsiyasi mavzusining tanlanishi va ifodalanishi.

Magistrantlarning ilmiy-tadkikotchilik faoliyati XXI asr fani muvaffakiyatining garovidir. Kddimgi davrlardan to bugungi kungacha fan umuman jamiyatga va aloxida xar bir kishiga xizmat kiladi. Bugungi kunda bizni urab turgan jamiki narsalar - bu inson ilmiy faoliyatining amaliy shakllari bulib xisoblanadigan texnologiyalar va ishlab chikarish jarayoni orkali moddiy boyliklarda mujassam bulgan akliy ish maxsulidir.

Ilmiy ish bu avvalo kat'iy rejali faoliyatdir. Garchi fanda tasodifiy kashfiyotlar kilinib tursa-da, *lekin fasat rejali, zamonaviy vositalar bilan puxta surollangan ilmiy tadsisot tabiat va jamiyatdagi ob'ektiv sonuniyatlarni ochish va teran bilishga imkon beradi.* Shundan keyin avval-boshdagi fikrning anik maksadni kuzlab ishlanishini davom ettirish, oldindan muljallangan tadkikot sxemasini aniklashtirish, uzgartirish, unga kushimchalar kilish jarayoni kechadi.

Илмий тадкикот максади куйидаги эхтиёжларга жавоб берадиган назарияни куришдан иборат:

1) фактларни тахлил этиш, таснифлаш ва бир тизимга солиш (синтез килиш);
2) реал оламнинг аник фактларини талкин килиш ва англаб олиш;
3) янги натижаларни олдиндан айтиб бериш ва ходисалар ривожини башорат килиш.

Назария ва амалиёт.

Назария билан амалиёт уртасида методология ва услубиёт оркали амал киладиган мураккаб муносабатлар карор топган булиб, уларни куйидаги схема билан ифодалаш мумкин:

Амалиёт уз фаолиятининг истикбол- ' | **назарияга мухтождир**	**Назария** *Методология* *Услубиёт*	**Назария** уз башоратларини реал куриш учун **амалиётга** |**мухтождир**

Тадкикот умумий илмий методологиясининг процессуал тузилмаси

1. Бундан олдинги тадкикотчилар тажрибасини урганиш

2 Муаммоли нукталарни аниклаш

3 Мушохада юритиш

4 Ечимни излашнинг етакчи тамойилларини асосли танлаш

5 Услубларнинг кулланилиши

MAGISTRLIK DISSERTATSIYaSI- **Dissertatsiya (lotinchadan tarjimasi - tadkikot, mulohaza) -**muayyan ilmiy (akademik) malakani (darajani) olish maksadida maxsus tayyorlangan, ommaviy muxokamaga va ximoyaga kuyiladigan asar. **Magistrlik dissertatsiyasi -** magistrni tayyorlash buyicha asosiy kasbiy ta’lim dasturiga ukitishning yakunlovchi boskichida talaba-magistrant tomonidan ilmiy raxbar raxbarligida mustakil bajariladigan ilmiy yunalishdagi yakuniy malaka ishi.

Magistrlik dissertatsiyasi nomzodlik va doktorlik ishidan jiddiy fars siladi. U kuprosusuv-tadsisotchilik ishi buladi. Ish ximoya silinganidan sung magistr degan akademik (ilmiy emas) darajasi beriladi.

Magistrlik dissertatsiyasiga qo‘yiladigan asosiy talablar

Magistrlik dissertatsiyasi kuyidagicha bulishi kerak:

- muallif tomonidan ximoyaga olib chikilayotgan natijalar va ilmiy koidalar majmuini uz ichiga olishi, ichki birlikka ega bulishi lozim;
- muallifning nazariy bilimlar va amaliy kunikmalarni kullab mustakil tarzda ilmiy izlanish olib borish, kasbiy muammolarni kura olish, tadkikot vazifalarini va ularni xal etish uslublarini ifodalash kobiliyati xakida dalolat berishi kerak.
- Nazariy tadkikotlar natijalari, ilmiy muammolarni xal etishga nisbatan yangicha metodologik yondashuvlarni, shuningdek amaliy tusdagi vazifalar yechimini ifodalashi lozim.

Magistrant amallarining izchilligi (I-bosqich) Tadkik,otni utkazishga tayyorgarlik: yunalish olish va muammolarni belgilash

Ob’ekt soxasini, ob’ektni, tadkikot predmetini belgilaydi.
Mavzuni, muammoni tanlaydi va ifodalaydi, ularning dolzarbligini asoslaydi.
Ilmiy adabiyotlarni urganadi va mavzuni aniklashtiradi.
Farazni (gipotezani) ifodalaydi.
Tadqiqot maksadlari va vazifalarini ifodalaydi.

Magistrant amallarining izchilligi (II-bosqich) Tadkikot uslublarining belgilanishi. Rejalashtirish
Tadqiqot uslublari, uslubiyotini tanlaydi va asoslaydi.
Tadkikot mavzuining chegaralarini belgilaydi. Tadkikotning utkazilishini rejalashtiradi.

Magistrant amallarining izchilligi (III-bosqich) Tadkikotning utkazilishi
Tadqiqot materiallarini yitadi, eksperimentni kuyadi va o‘tkazadi.
Materiallarni bir tizimga soladi va ishlaydi.
Ma’lumotlarni umumlashtiradi, taxlil kiladi, talkin etadi, xulosalar chiqaradi.
Tadqiqot jarayonida olgan o‘z xulosalarini ilgari mavjud bo‘lgan bilimlar va ma’lumotlarga solishtiradi.

Magistrant amallarining izchilligi (IV-bosqich) Tadqiqot natijalarini rasmiylashtirish

Magistrlik dissertatsiyasi tuzilmasi va rasmiylashtirilishiga qo‘yilgan talablarga muvofik ravishda shunday dissertatsiyani yozadi.

Magistrant amallarining izchilligi (V-bosqich) Tadqiqot natijalarining taqdimoti va himoyasi

Formal talablarga muvofik ravishda uz ishini takdim etadi.